

Nr 419.

Av herr **Pettersson** i Hällbacken, *i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 66, angående användande av medel ur undsättningsfonden för tillvaratagande av stormfälld skog inom vissa delar av landet.*

Enligt Kungl. Maj:ts proposition nr 66 föreslås vissa statliga åtgärder för att få avsättning för den skog, som stormfölldes den 15 och 16 sistlidne december inom Stockholms, Uppsala och Gotlands län.

Dagarna innan ifrågavarande proposition framlades i riksdagen eller måndagen den 1 innevarande februari gick en förödande storm fram över stora delar av mellersta Sverige, vilken till sina verkningar åstadkommit synnerligen svåra skador å skogsbestånden. De områden, där stormen varit mest elakartad, torde vara vissa delar av Gävleborgs, Kopparbergs, Västmanlands och Örebro län. I omfattande delar av Kopparbergs län ha de små skogsägarna lidit ruinerande förluster genom stormen. Under några dagar har jag haft tillfälle att besöka svårt härjade trakter i sydvästra Dalarna, och jag måste bekänna, att det intryck, man får av förödelsen, är mer än beklämmande. De medelålders, välskötta skogarna ha trasats sönder mest, men även storskogen har följt med i den tillintetgörande stormen. I regel har skogen fällts med uppbrutna rötter, men på massor av träd ha stammarna avbrutits. Som ett exempel på stormens styrka kan meddelas, att på en enskild skogsägares mark i Ludvika socken ett område om cirka tre hektar äldre tätstående skog helt förintats. Rotfasta, friska träd med en bröst diameter av 14—20 tum ha knäckts ovan marken, som om de varit vasstrån.

Rörande stormens härjningar i de omförmälda länen hänvisas till närslutna bilagor.

I slutet av december månad bruka i regel skogsvirkesförsäljningarna vara avslutade. Avverkningarna fortskrida sedan så, att i början av februari ungefär hälften av utstämplat virke är avverkat. Stormen den 1 februari kom alltså betydligt olägligare än stormen den 15 och 16 december. Avsättningsmöjligheterna äro nu sämre och virkespriserna lägre än i december. En allvarlig svårighet uppstår alltså att finna köpare till det av stormen fällda virket, som måste tillvaratagas.

Ett dröjsmål med tillvaratagande av virket utöver innevarande vinter skulle i betydande grad nedsätta virkets redan nu ringa värde. Risk förefunnes även, att blåytesvampar, rötsvampar och vissa vedätande insekter skulle komma att bedriva ett förstörelsearbete, som helt säkert på många håll skulle göra det omöjligt att utan förlust taga vara på virket. Under nuvarande svåra

arbetslöshetsförhållanden är det också synnerligen viktigt, att genom tillvaratagande av den stormfällda skogen nya arbetstillfällen skapas.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta, att de stödåtgärder för tillvaratagande av stormfälld skog, som föreslås i Kungl. Maj:ts proposition nr 66, måtte utsträckas att jämväl omfatta Gävleborgs, Kopparbergs, Västmanlands och Örebro län.

Stockholm den 12 februari 1932.

Gust. Pettersson
i Hällbacken.

I motionens syfte instämma:

Anders Anderson
i Råstock.

Gunnar Persson
i Falla.

Fabian Månsson.

Till Gävleborgs läns skogsvårdsstyrelse.

Angående stormfällningarna inom Gävleborgs län den 1 februari 1932.

Den 1 februari övergick en svår storm vissa områden i Gästrikland och Hälsingland, varigenom skogarna i synnerhet inom Gästrikland utsattes för

Beräknad vindfällning genom stormen

	B o l a g s s k o g a r					B o n d e s k o g a r						
	Hektar	Timmer		Små- virke	Ved	Summa	Hektar	Timmer		Små- virke	Ved	Summa
		st.	m ³	m ³	m ³	m ³		st.	m ³	m ³	m ³	m ³
<i>Gästrikland ...</i> (utom Hille och Hamrånge)	118,300	277,000	60,900	30,600	10,000	101,500	99,400	279,000	61,300	30,900	9,900	102,100
<i>Sydvästra Häl- singland</i> (Alfta, Örn- åker, Voxna, Bollnäs, Hane- bo, Skog och Lingbo)	128,000	45,700	10,100	5,000	1,700	16,800	129,400	95,000	20,900	10,500	3,500	34,900
Summa	241,300	312,700	71,000	35,600	11,700	118,300	228,800	374,000	82,200	41,400	13,400	137,000

stor skadegörelse. Vindriktningen var nordlig eller nordvästlig. Stormen började på natten och tilltog hela förmiddagen till omkring klockan 2 på middagen, då den hastigt avtog. Under tiden klockan 1—2 på middagen torde mesta skogen hava fällts. Över den omedelbart igångsatta undersökningen av stormfällningens omfattning samt av utdrivnings- och försäljningsmöjligheterna får jag härmed lämna följande redogörelse.

Gästrikland: I södra och västra Gästrikland finnas de största skadegörelserna. I kustsocknarna norr om Gävle är skadegörelsen mindre. De vindfällda virkesmassorna utgöras i stor utsträckning av grov värdefull skog. Beträffande kvantiteten av det stormfällda virket hänvisas till sammandraget.

De mest hemsökta socknarna äro Österfärnebo, Torsåker samt vissa delar av Ovensjö och Årsunda. Av hemmansskogarna har Stålbo nr 2 i Österfärnebo socken lidit de största skadorna; cirka 10,000 vindfällen å 225 hektar. Inom *Österfärnebo* torde stormfällda kubikmassan motsvara ungefär $1\frac{1}{2}$ normal årsavverkning, varav cirka $\frac{1}{3}$ tills dato är försålt.

I *Torsåker* motsvarar den stormfällda skogen en knapp årsavverkning. Inom de olika byarna torde skadegörelsen vara ungefär lika stor.

I *Ovensjö* är skadegörelsen lindrigast i Åttersta, Åsens och Norr-Bergs byar samt i *Årsunda* å Sörby sörskog.

Övriga socknar inom Gästrikland äro givetvis även hemsökta, men vindfällningen i dessa inverkar ej i nämnvärd grad på den normala årsavverkningen. Lindrigast hava Hamränge och Hille socknar undkommit.

Hälsingland: I detta landskap förekomma vindfällningar av större omfattning endast inom sydvästra delen, nämligen i socknarna Skog, Ovanåker, Alfta, Voxna, Bollnäs och Hanebo. Skadegörelsens omfattning är dock här avsevärt mindre än i Gästriksocknarna.

Något egentligt samband mellan skogens förutvarande behandling och skadegörelsens omfattning kan knappast påvisas, enär stormskadorna varit

en 1 februari 1932 inom Gävleborgs län.

Skogar under K. D. S. samt städers m. fl.s skogar						S u m m a						
Hektar	Timmer		Små- virke	Ved	Summa	Hektar	Timmer		Små- virke	Ved	Summa	m ³ per hektar
	st.	m ³	m ³		m ³		st.	m ³	m ³		m ³	
20,200	109,600	24,100	12,200	3,900	40,200	237,900	665,600	146,300	73,700	23,800	243,800	1.0
6,900	12,000	2,600	1,300	400	4,300	264,300	152,700	33,600	16,800	5,600	56,000	0.2
27,100	121,600	26,700	13,500	4,300	44,500	502,200	818,300	179,900	90,500	29,400	299,800	—

synnerligen växlande. Bestånd, vari man väntat sig omfattande stormfällning, ha i många fall i det närmaste undgått skadegörelsen och vice versa. Det vill emellertid synas, som om ljushuggna bestånd hemsökts mera än exempelvis fröträdesställningar och glesa timmerställningar.

En fullständigare redogörelse kommer sedermera att överlämnas.

Gävle den 7 februari 1932.

I tjänsten:

Eric Persson.

Kortfattad redogörelse för omfattningen av den skadegörelse, som inom vissa delar av Kopparbergs län förorsakades av stormen den 1 februari 1932.

De trakter, som blivit utsatta för stormskador av mera katastrofal natur, äro i huvudsak enligt av skogsvårdsstyrelsen inhämtade uppgifter belägna inom det s. k. Falu—Säter området, men skador av dylik art hava även uppkommit inom stora delar av socknarna Nås, Floda, Ål och Gagnef samt inom vissa delar av Leksands och Siljansnäs socknar.

De vid hastig överslagsberäkning kalkylerade stormskadorna inom förenämnda delar av länet framgå av följande uppgifter.

Skogsägare	Härjad areal prod. skogsmark hektar	Stormfällt virke		Beräknat utbyte	
		träd- antal	fm ³	antal timmer	lm ³ massaved
Staten	55,000	330,000	100,000	150,000	40,000
Bolag ..	240,000	720,000	200,000	250,000	85,000
Bönder	315,000	950,000	240,000	250,000	125,000
Summa	610,000	2,000,000	540,000	650,000	250,000

De svårigheter, vari skogsägarna inom förenämnda trakter blivit försatta på grund av stormfällningarna, äro i stort analoga med dem, som tidigare andragits beträffande vissa delar av Stockholms, Uppsala och Gotlands län. Stormskadorna inom Kopparbergs län äro dock mera spridda, dels på grund av den kuperade terrängen dels även på grund av skogarnas beskaffenhet. Vindfällena äro med andra ord lokaliserade till mera exponerade lägen inom förenämnda delar av länet. I stort synas böndernas skogar ha kommit lindrigast undan, men många hemmansägare ha dock fått sina skogar raserade på ett fruktansvärt sätt. — Mest angeläget torde vara att få avsättning för timret. Pappersmasseveden av gran lär alltid kunna lagras i skogarna.

Falun den 10 februari 1932.

Sten Eckerbom,
t. f. länsjägmästare.

Utredning angående genom stormen den 1 februari 1932 åstadkommen vindfällning av skog i Västmanlands län.

Uppgifterna äro insamlade genom skogsvårdsstyrelsens personal. Lämnade uppgifter ha med få undantag endast gällt timmerskog. Dessa ha omräknats att gälla antal timmer och kubikmassa med bark av timmer samt toppar, s. k. skogskubik. Vedskogen, varav beräknas massaved, props, brännved och kolved, har i de flesta fall måst här beräknas till kvantitet.

Slag av skogar	Produktiv skogsmark enligt 1928 års fastighetstaxering hektar	V i n d f ä l l d s k o g , t i l l a v s a l u							
		T i m m e r		V e d s k o g			Summa kbm.	P e r h e k t a r skogsmark	
		antal st	kubik- massa kbm.	av toppar kbm.	av ved- skogsträd kbm.	Summa kbm.		av timmer kbm.	av ved kbm.
Statens och övriga allmänna skogar ...	49,634	267,000	67,500	7,500	19,000	26,500	94,000	1.4	0.5
Städers skogar	4,584	44,500	17,000	2,000	6,000	8,000	25,000	3.7	1.7
Aktiebolag ...	118,449	447,000	101,000	11,000	28,000	39,000	140,000	0.9	0.3
Gods	16,796	527,000	120,000	13,500	64,000	77,500	197,000	0.6	0.4
Hemmansskogar	174,510								
Summa	363,973	1,285,500	305,500	34,000	117,000	151,000	456,000	0.84	0.42
								1.26	

Med utgångspunkt från vid 1928 års fastighetstaxering åsatta medelbonitetssiffror utgöra de vindfällda virkesmängder i dess helhet, resp. dess timmerdel i procent av en normal årsavverkning för

	Av hela avverkningen	Av timmeravverkningen
Statens och övriga allmänna skogar	68 %	127 %
Städers skogar.....	192 »	333 »
Aktiebolag	43 »	81 »
Gods- och hemmansskogar.....	36 »	54 »
Hela länet	45 »	76 »

Massaveden är för närvarande i större delen av länet nästan osäljbar, dels på grund av att massafabrikerna äro fullköpta eller ock på grund av låga priser, som knappt giva någon marginal för rotvärde. Desamma gäller i allmänhet för brännved och träkol. Vedsortimenten få därför tänkas förbliva osålda till ett kommande år. Emellertid ha de större bolagen vid Dalälven förklarat sig villiga köpa granmassaved, som i helbarkat skick nu betalas med 7 kronor per kubikmeter löst mått. Den ifrågasatta krediten har dock även här förklarats vara en förutsättning för större inköp. Den kvantitet, som beräknas kunna levereras och för vilken krediten kan ifrågakomma, beräknas till 10,000 lm³ med leveransvärde av 70,000 kronor.

Föreslaget understöd kommer sålunda att i stort sett få inskränkas till kredithjälp vid inköp av timmer. Enligt förutsättningarna i kungl. propositionen kan härvid ifrågakomma blott virke från skogar, som här ovan be-

nämnts hemmans- och godsskogar. Totala timmerkvantiteten från ifrågasvarande skogar beräknas enligt ovan till 120,000 kubikmeter. För leverans som rundvirke till virkesköpare beräknas härav cirka $\frac{2}{3}$ eller 80,000 kubikmeter (350,000 timmer).

Leveransvärdet för timmer beräknas efter följande priser:

Timmer furu	6"	20 öre per kubikfot
» »	7"	25 » » »
» »	8"	30 » » »
» »	9"	35 » » »
» »	10"	40 » » »
» »	11"	45 » » »

gran 12 % lägre pris.

Medelpris 30 öre per kubikfot toppmått eller kubikmeter verklig massa med bark kronor 7:50.

Leveransvärdet för timmer sålunda 600,000 kronor, och för allt virke 670,000 kronor. Efter de i propositionen tillämpade beräkningsgrunderna — 5.5 % å leveranskapitalet — synes sålunda hela understödet kunna beräknas till 37,000 kronor.

Stormfällningen kan för länet i dess helhet på intet vis betecknas som katastrofal, ehuru för vissa enskilda skogsägare såväl på grund av mängden av vindfälld skog som i än högre grad på grund av dennas beskaffenhet händelsen medför synnerligen beklagliga konsekvenser.

Motiven till tillstyrkande av hjälpaktionens utsträckande till Västmanlands län äro bland annat följande.

Sågverken vilja på grund av marknadsläget inskränka inköpen av timmer. Det ofta till endast halv normal produktion beräknade råvarubehovet har redan fyllts genom gjorda eller kontrakterade leveranser. Gällande höga räntor i samband med ovissheten angående virkesmarknadens utveckling göra sågarna obenägna utöka timmerköpen. Riskerna ur skogsvårdssynpunkt att virket blir kvarliggande i skogarna ha framhållits i kungl. propositionen. Med hänsyn till vad ovan anförts angående svårigheten att avsätta massa- ved och ved torde i många fall vara att befara att med dessa sortiments upphuggning tills vidare får bero, om penningar ej inflyta för timmerleverans, varmed huggnings- och transportlikvider för vedskogen kunna gäldas.

Ifrågavarande kredit bör givetvis ej lämnas för likviderande av leveranser, varom avtalats före stormen, även om virket nu tages av stormfälld skog. En dylik leverans ingår ju i köparens så att säga normala rörelse.

Västerås den 8 februari 1932.

E. Nyblom,
länsjägmästare.